

Paže tuž, vlasti služ!

Název emise: Jindřich Fügner

Den vydání: 7. září 2022

Hodnota: 27 Kč; kat. č. 1173

Rozměr zn. obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Eva Bartošová

Druh tisku: OF; Tisk: Hradištko

Tisková forma: 2x 50

Náklad: 400.000

FDC: digitální tisk; 2.600 kusů; Tisk: Hradištko, sro.

Titulek sice cituje Miroslava Tyrše, ale v článku o Jindřichu Fügnerovi ho klidně můžeme použít. Oba jsou totiž až neuvěřitelně spjatí – původem, přátelstvím, spoluprací a osudy, a to až zažíva i těmi pozdějšími. Ale začněme od počátku. Oba byli německého původu, první se narodil jako Fridericus Emanuel Tirsch, druhý jako Heinrich Anton Fügner, rodiče obou byli Němci a pocházeli ze Sudet. Fügner se narodil roku 1822 a nová emise tedy připomíná jeho 200. výročí. Tyrš byl o deset let mladší. Oba se pohybovali v českém vlasteneckém prostředí, což jistě přispělo k jejich seznámení. K tomu došlo v roce 1860 a výsledkem byla spolupráce při založení první ryze české tělocvičné organizace – Sokola Pražského. Došlo k tomu roku 1862 a letos si tedy připomínáme 160. výročí této významné události. Sokol se brzy stal největším, a pak bezpochyby o stát nejzasloužilejším tělocvičným hnutím, a dokonce i inspirací pro zakládání stejných spolků na celém světě, a to i v tak vzdálených končinách jako je třeba jihoamerická Patagonie, kde pod původním názvem Sokol působí dodnes.

Fügner byl zvolen prvním starostou Sokola, občanským povoláním byl majitelem zastoupení mezinárodního pošťovací společnosti. Tyrš byl zvolen prvním náčelníkem Sokola, což se mu stalo i občanským povoláním, předtím byl vysokoškolským učitelem. Sokol se brzy stal první významnou organizací s celonárodním působením, s demokratickou strukturou, a velmi přispěl k národnímu uvědomění a obrození. Obrovské zásluhy měl o obnovení našeho státu, Republiky československé, vždyť prvními legionáři ve Francii, Rusku a Itálii byli mnozí sokolové, a po 28. říjnu 1918 tvořila Česká obec sokolská první ozbrojenou moc nového státu.

Ve více než půldruhé století trvající historii Sokola nešlo všechno hladce, ústrky zažíval za starého Rakouska, tragická byla jeho situace za protektorátu, kdy byl v roce 1941 dokonce rozpuštěn a řada jeho členů a činovníků byla nacisty zavražděna či vězněna. Komunisté se pak Sokola obnoveného po válce zmocnili, a když nenaplnil jejich představy o podrobení se nové moci, v padesátých letech jej zrušili. Nadále ale využívali tradic sokolských sletů, které jen přejmenovali na Celostátní spartakiády. Česká obec sokolská byla obnovena v roce 1990 a spolu s ní se začaly obnovovat nebo nově ustanovovat sokolské jednoty v mnoha mdestech a obcích naší země.

Dílo Fügnera a Tyrše tedy trvá, a věrme, že bude pokračovat i v našich následovnících. Většina z nás, obyvatel České republiky, je alespoň trošku ze sokolské rodiny, vždyť sokolem byl za první republiky skoro každý Čech a taky mnoho Slováků, z té doby pochází ono vzletné „Sokol má bratra všude!“. To platilo ve všech

vrstvách společnosti, pro ilustraci – v polovině 30. let bylo ze členů čs. parlamentu více než sto sokoly!

Ze sokolské rodiny pocházím i já, moje maminka cvičila v roce 1948 jako patnáctiletá na Vsesokolském sletu, sokolkou je moje manželka, sokoly jsou moje už dávno dospělé děti a já sám jsem starostou sokolské jednoty v místě našeho bydliště. Proto jsem rád, že v emisním plánu

bylo vzpomenu na jednoho ze zakladatelů České obce sokolské, a i když si dovedu představit jiné výtvarné pojetí emise k této příležitosti, fandím nové autorce na tomto poli Evě Bartošové a přál bych jí, aby dostala i další příležitosti ve známkové tvorbě. Jistě jí k tomu doporučuje skutečnost, že jde o žačku a nyní asistentku významné tvůrkyně našich známek Renáty Fučíkové, s níž působí v ateliéru didaktické ilustrace fakulty designu a umění Západočeské univerzity v Plzni. Fügnerova podoba je na známce vystřižena dobře, cvičenci na jeho ramenou oblečením, provedením i umístěním symbolizují tradici, jejímž je zakladatelem. Obdobný přístup autorka zvolila v kresebné výzdobě FDC, modernější je do jisté míry podoba gymnastky v razítku, i když tam si nejsem jist oblečením, a hlavně prováděným cvikem, zda je vše opravdu v duchu těch dávných sokolských tradic.

Pochvala patří i tiskárně, všimněte si, že známka je vytištěna přímými barvami (což je pracnější - a hezké!).

V úvodu jsem zmínil, že oba zakladatelé Sokola jsou spjatí a osudem. Oba se dožili jen nízkého věku, Fügner zemřel v pouhých 43 letech, snad na otravu krve způsobenou infekcí, Tyrš utonul v rakouské říčce Ötztal Ache u osady Habichen v Tyrolských Alpách v pouhých jedenapadesáti. Po smrti staršího se stali příbuznými, když se Tyrš oženil s Fügnerovou dcerou. A oba naši společné místo odpočinku, uloženi jsou bok po boku v kryptě pomníku, který Fügnerovi zbudovali vděční sokolové v roce 1869 na pražských Olšanských hřbitovech. Později sem byla pohřbena i Tyršova dcera Renáta, manželka Jindřicha Fügnera a sama významná sokolská činitelka. Pokud někdy tenhle největší pražský hřbitov navštívíte, bezmála dvacet metrů vysoký kamenný jehlan s bronzovým sokolem s roztaženými křídly na vrcholku nepřehlédnete. Zastavte se u něj na chvíli a věnujte vzpomínku Jindřichu Fügnerovi a jeho druhu Miroslavu Tyršovi, dvojici Němců, kteří zahořeli pro myšlenku českého obrození a díky jejich úsilí tu dodnes je Česká obec sokolská, spolek s obrovskými zásluhami o vznik Republiky československé, později jediného demokratického státu ve střední Evropě, na jehož tradice se odvoláváme dodnes.

FB